

Granxa O Cancelo transformeert melk tot euro's

Een hoge melkproductie per koe staat niet altijd voor een hoog rendement. Vraag een boekhouder ernaar en hij zal het kunnen staven met cijfers. Maar het omgekeerde is ook waar: een hoge melkproductie per koe staat soms wel voor rendement. Het Spaanse melkveebedrijf Granxa O Cancelo kan erover meepraten.

TEKST TIJMEN VAN ZESSEN

Het uiterste hoekje in het noordwesten van Spanje is voor melkveehouderij een oase. Geen extreme temperaturen in de zomer, geen langdurige droogte, het klimaat in de provincie Galicië is bij uitstek geschikt voor zuivelproductie. Meer dan 2000 millimeter neerslag per jaar maakt het land vruchtbaar, twee keer mais telen is geen utopie. Niet voor niets is de regio met 4,5 miljard liter melk het vlaggenschip van de melkveehouderij in Spanje. Toch moeten de veehouders er woekeren met de ruimte. Het gebied is rijk aan bos en de cultuurgrond ligt er grillig en gefragmenteerd in het landschap.

Neem nu het bedrijf Granxa O Cancelo in de plaats Miño. Tussen de bossen ingeklemd, tegen een heuvel geplakt, niet ver van de noordkust, weet het bedrijf op 35 hectare een productie van 1,1 miljoen kilo melk te realiseren met 91 zwartbonte holsteins.

Niet bezuinigen op uren

Granxa maakt deel uit van een coöperatie met in totaal twintig eigenaren. De intensieve bedrijfsopzet is geënt op een zo hoog mogelijke drogestofopname per koe. Het tmr-rantsoen bestaat voor het gros uit mais: 32 kilogram per koe per dag. Daarnaast mengt

BEDRIJFSPROFIEL

bedrijf	Granxa O Cancelo
huidige aantal koeien	91
aantal hectare grond	35
melkproductie per koe	12.819 kg meetmelk per jaar
totale melkproductie	1.167.000 kg meetmelk
vervangingspercentage	27,5
leeftijd bij afkalven	24,6 maanden
tussenkalftijd	412 dagen
levensproductie	46.350 kg melk
arbeidsinput	86 uur per koe
loonkosten	7,70 euro per uur

De medewerkers van Granxa O Cancelo met derde van rechts Daniel Torreiro Ramos

de voerwagen dagelijks 3 kilo stro, 8 kilo bierbostel, 5,4 kilo maismeel, 6,5 kilo raapzaad en een half kilotje premix door elkaar. Gras ontbreekt in het menu. Het geheel is goed voor een melkproductie van 12.819 kilo melk per koe per jaar.

Elke dag moet het efficiënter en onder dat motto ontbreekt het de dieren aan niets. Ventilatoren sturen het klimaat in de stal, zand in de diepstrooiselboxen maakt de ligbedden behaaglijk. Het welzijn van de dieren is in orde. Dat is de dieren aan te zien als je de stal in loopt en het staat ook zwart op wit. Want een levensproductie van 46.350 kilo melk per koe is onbereikbaar als ze niet lekker in haar vel zit. 'We bezuinigen niet op onze uren', zegt medewerker Daniel Torreiro Ramos. 'Een gemiddeld EDF-bedrijf steekt jaarlijks 44 uur arbeid in elke koe, bij ons is dat bijna dubbel zo veel: 86 uur. We melken drie keer daags en het aanvullen van schoon zand in de boxen is bewerkelijk. Dat verklaart een deel van het verschil. Maar we zien in onze resultaten dat het loont.'

Een hoge productie is niet per definitie gelijk aan een hoog rendement. Ook niet in Spanje. De vier medewerkers van Granxa blijken echter uitstekend in staat om de melk om te zetten in euro's. Het break-evenpunt van de melkveehouderij kwam vorig jaar uit op 30,6 euro per honderd kilo melk (tabel 1). Dat is de prijs waarbij de onderneming bedrijfseconomisch gezien quitte speelt. Granxa produceert bijna vier euro voordeliger dan het gemiddelde bedrijf binnen European Dairy Farmers (EDF), een collectief van Europese boeren waarbij het bedrijf is aangesloten.

Een jaar vooruit krachtvoer kopen

Uit de tabel blijkt dat de Spaanse onderneming vooral uitblinkt in lage kosten voor arbeid, land en gebouwen. De directe kosten zijn wel fors, gemiddeld 3,7 euro per honderd kilo melk meer dan gemiddeld. Hierbij zijn de voerkosten ook inbegrepen. Granxa besteedt dagelijks 5 euro per koe aan het voer. Daar is ook het ruwvoer bij inbegrepen. Bij de dagproductie

Foto links onder: het melkveebedrijf ligt klem tussen de bossen

Foto rechts midden: luzerne moet het vetgehalte in de melk verhogen

Foto rechtsonder: drie keer daags gaan de koeien door deze melkstal

Foto links: steeds minder melk voor de reguliere afnemer

Foto rechts: steeds meer melk voor de ijsproductie

van 44 liter per koe komt dat neer op 11 cent per liter melk. Een flink bedrag, maar bij de enorme productie zeker verdedigbaar. ‘We kopen het krachtvoer en ruwvoer een jaar vooruit. Door deel te nemen aan inkoopcombinaties van boeren blijven de prijzen scherp. Op dit moment kost het krachtvoer ons 21 euro per honderd kilo’, weet Daniel. De uitgaven voor het zand vallen ook onder de directe kosten. Het zand komt uit een mijn niet ver van het bedrijf. Volgens Granxa blijven de transportkosten daarom binnen de perken. Voor 20 cent per koe per dag ligt het zand op het erf. Dat komt neer op minder dan een halve cent per liter melk. Alweer een verdedigbaar bedrag.

Alle mest op 15 hectare

Een in Nederland veelbesproken knelpunt bij zand als ligboxvulling is de mestverwerking. Zand en mechanica zijn elkaars vrienden niet. Granxa schept de mix van zand en mest tweemaal per jaar uit de opslag. In april en oktober verspreiden ze de mest over het bouwland. Alle mest gaat naar de 15 hectare land die om de boerderij ligt. Het land op afstand is met

acht kilometer ‘te ver weg’ om er dierlijke mest naartoe te rijden. Daar gebruikt het bedrijf uitsluitend kunstmest.

De mestwetgeving in Spanje wordt minder streng uitgelegd dan in de meeste landen in Europa. Bewustwording om dierlijke mest maximaal te benutten staat nog in de kinderschoenen, deels omdat de condities voor een hoge gewasopbrengst letterlijk uit de lucht vallen in de vorm van voldoende neerslag.

Ijsvleugel steeds serieuzer

Een belangrijke pijler onder het Spaanse melkveebedrijf is de ijsproductie. Het is een groeiende neventak; afgelopen jaar verdween er meer dan 200.000 liter melk richting de ijsvleugel. Vier jaar geleden was dat nog minder dan 50.000 liter. Tien ijssalons zorgen inmiddels voor een serieuze bijdrage aan het inkomen. Op de totale melkplas zorgt de ijsafzet voor een twee cent hogere melkprijs.

Voor een lucratieve ijsproductie is het extreem lage vetgehalte wel een beperking. De afgelopen acht jaar daalde het vetgehalte van 3,60 naar 2,76 procent. Volgens Granxa vooral door de almaar stijgende productie per koe, drie keer daags melken en een structuurarm rantsoen. ‘We willen het vetgehalte verhogen door extra structuur te voeren. Op dit moment starten we met het bijmengen van 3 kilo luzerne in het rantsoen. We krijgen van de ijsproducent een korting wanneer het vetgehalte beneden de 3,70 procent uitkomt’, legt Daniel uit.

Hij vertrouwt meer op het bijsturen via voeding dan via fokkerij. In de veeverbetering blijft het vizier gericht op productie, op melk. De stal is gevuld met nakomelingen van Amerikaanse vererfers als Mogul en McCutchen. ‘De stier gaat ons het vet niet geven. Luzerne voeren, de mais grover hakselen, dat zijn de maatregelen waar ik in geloof.’

Toch is het lage vetgehalte voor de bedrijfsleiding aanleiding om uit te zien naar melk met hoger vet. En niet door een aanpassing in het voer. De coöperatie participeert in een nieuw project: de oprichting van een bedrijf met 400 jerseykoeien. |

Tabel 1 – Economische bedrijfsresultaten Granxa O Cancelo 2017 vergeleken met een gemiddeld EDF-bedrijf in euro's per 100 kg melk (bron: EDF)

	euro per 100 kg melk			
	Granxa O Cancelo	EDF Europa	nadeel	voordeel
totaal opbrengsten	40,8	40,1		0,7
- waarvan melkopbrengst	34,2	33,4		0,8
totaal kosten	37,3	41,1		-3,8
- directe kosten	20,4	16,6	3,7	
- arbeidskosten	10,3	15,0		-4,7
- kosten gebouwen	3,9	4,7		-0,7
- kosten land	0,3	2,8		-2,5
- overige kosten	2,4	2,0	0,4	
familie-inkomen*	4,3	6,7	-2,4	
resultaat ondernemer*	3,6	-1,0		4,6
break-evenpunt*	30,6	34,4		-3,8
vergoeding per gewerkt uur	13,0	15,5	-2,5	

*niet inbegrepen zijn inkomstenstoelagen uit de EU